

N:o 25.

Ank. till Riksd. Kansli den 18 Februari 1886, kl. 12 midd.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om förbud för prest inom svenska kyrkan att sammanviga fränskilda makar.

Andra Kammaren har till Lag-Utskottet hänvisat en inom Kammaren af Herr Erik Nyström afgifven motion, N:o 130, så lydande:

»Den motion, jag förliden riksdag väckte om att prest i svenska kyrkan må fritagas från skyldigheten att sammanviga fränskilda makar, möttes då med afslag på åtskilliga grunder, bland andra äfven den, att motionen borde hafva begärt mera än hvad den verkligen gjorde: den borde hafva yrkat på *förbud* för presten att sammanviga fränskilda makar. Då så väl af Lag-Utskottets utlåtande som af flera ledamöters i denna Kammare uttalanden i ämnet tycktes framgå, att en motion, som ginge längre än den då framställda, skulle kunna påräkna större deltagande, så vågar jag nu, med åberopande af de motiv, jag då anförde, återkomma med min motion, ehuru i något förändrad form, i det jag hemställer,

det Riksdagen måtte för sin del besluta en författning, hvarigenom det varder prest i svenska kyrkan förbjudet att såsom kristligt äkta förbund utlysa och välsigna sådana äktenskap, der någondera af parterna är en person, som sjelfvilligt upplöst ett föregående äktenskap.»

Uti det utlåtande, N:o 34, som Lag-Utskottet afgaf i anledning af Herr Nyströms vid sistlidna års riksdag väckta, nu af honom åberopade motion, anförde Utskottet, till stöd för sin hemställan om afslag å motionen, hvad kyrkolags-utskottet vid 1883 års kyrkomöte yttrat i af-

seende å två vid kyrkomötet väckta motioner i samma syfte som Herr Nyströms år 1885 afgifna motion. I kyrkolag-utskottets betänkande, N:o 11, yttrades:

»Det synes utskottet, som borde motionärerna från sin utgångspunkt hafva kommit till mera omfattande yrkanden än dem, som i motionerna föreligga. Den satsen, att ifrågavarande slags äktenskap ej kunna erkännas såsom kristliga, borde hafva ledt till en fordran derpå, att de ej heller skulle få af kyrkans tjenare stadfästas såsom sådana. En dylik fordran uppställa emellertid icke motionärerna. Den nya lagstiftningen, de åstunda, skulle innefatta allenast *rättighet* för prest att vägra kyrklig stadfästelse, ej *skyldighet* till sådan vägran. Lagstiftningen skulle uppställa en grundsats såsom riktig, men göra det tillåtet för den enskilde prestmannen att handla deremot. Uppenbarligen har ett ensidigt behjertande af den samvetsnöd, hvilken bestående lagstiftning kunnat vålla en och annan kyrkans tjenare, och motionärernas önskan att se honom derifrån förskonad, förledt dem att förbise de konsekvenser, hvartill deras satser leda. Klart är emellertid, att enskildas samvetsbetänkligheter i fråga om handlingar, dem lagstiftaren påbjudit, ej kunna af denne tagas i hänsyn utan i den mån han från allmän synpunkt finner, att lagen bör ändras, i hvilken händelse hvad som tidigare varit anbefaldt ej vidare bör tillstädjas.

»Enligt utskottets åsigt måste således en ändring i hvad för närvarande uti ifrågavarande afseende gäller innefatta förbud för prest att såsom kristliga behandla de äktenskap, om hvilka här är fråga.

»En sådan förändring kan utskottet icke tillstyrka. Den skulle innebära att ett äktenskap, som enligt statens lag vore tillåtet, af kyrkan betraktades såsom ett brott och derföre icke af hennes tjenare finge med vigsel afslutas — en olikhet i uppfattning, som skulle fordra och väl äfven leda till, att staten och kyrkan i fråga om lagstiftningen för äktenskapet fullständigt åtskildes; ty icke kunna stat och kyrka samverka på ett område, der den förra tillåter hvad den senare förkastar såsom brottsligt äfven inför den lag, som kyrkan såsom yttre samhälle anser sig skyldig att uppehålla. Ett sådant särskiljande, som skulle medföra tillämpning af det civila äktenskapet icke blott der det af troskiljaktigheter nödvändiggöres, utan i hela dess vidd, bör enligt utskottets tanke icke utan tvingande skäl framkallas, och då utskottet ej anser den tillämpning af den heliga skrift, som motionärerna fordra och hvarpå de grunda sina framställningar, vara från synpunkten af den heliga skrifts betydelse för kyrkans yttre ordning oeftergiflig, så anser sig utskottet böra hemställa,

att förevarande motioner ej må till någon kyrkomötets åtgärd för-
anleda.»

Sedan Lag-Utskottet derefter erinrat om den utgång ärendet fick vid 1883 års kyrkomöte och Kongl. Maj:ts beslut i ämnet, yttrade Utskottet: »Då Lag-Utskottet för sin del i hufvudsak gillar hvad kyrkolags-
utskottet vid 1883 års kyrkomöte i frågan yttrat; då motionären icke framlagt något förslag till formulering af den författning, om hvars antagande af Riksdagen han gör framställning; och då, i alla händelser, när kyrkomötets, med endast så knapp majoritet fattade beslut afstyrkts af flertalet af rikets domkapitel samt icke vunnit Kongl. Maj:ts godkännande, någon utsigt icke för närvarande lärers förefinnas för sakens genomförande; får Utskottet hemställa, att motionen icke må föranleda någon Riksdagens vidare åtgärd.»

Uti hvad Lag-Utskottet sålunda yttrat lærer väl icke skäligen kunna hemtas något stöd för motionärens antagande, att Utskottet skulle finnas mera benäget att tillstyrka godkännande af motionärens förslag i den form, hvari det nu föreligger. Utskottet hyser fortfarande samma åsikter, som uttalats i kyrkolags-utskottets ofvan anförda betänkande, hvars senare del särskildt vänder sig mot ett förslag af samma innehåll, som det af motionären nu framlagda. I öfrigt får Utskottet åberopa de i dess utlåtande till 1885 års Riksdag andragna skäl och vill här endast tillägga följande: Då statens lagar tillåta ingående af sådana äktenskap, »der någondra af parterna är en person, som sjelfvilligt upplöst ett föregående äktenskap», och då kyrklig vigsel af staten anses för den lämpligaste form för afslutande af äktenskap och därför i regeln fordras, vore det, enligt Utskottets förmenande, allt utom följdriktigt att meddela kyrkans prester, hvilka i förevarande afseende äro att anse för statens lika mycket som kyrkans tjänare, ett förbud af det i motionen föreslagna innehåll.

Utskottet hemställer alltså,

att motionen icke må till någon Riksdagens åtgärd
föranleda.

Stockholm den 18 Februari 1886.

På Lag-Utskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Herr *Folke Andersson i Helgesta* har begärt få här antecknad, att han icke deltagit i ärendets behandling inom Utskottet.
